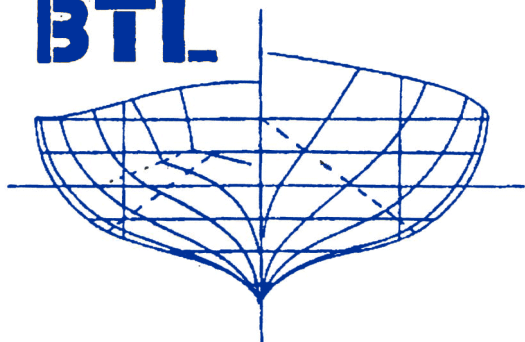
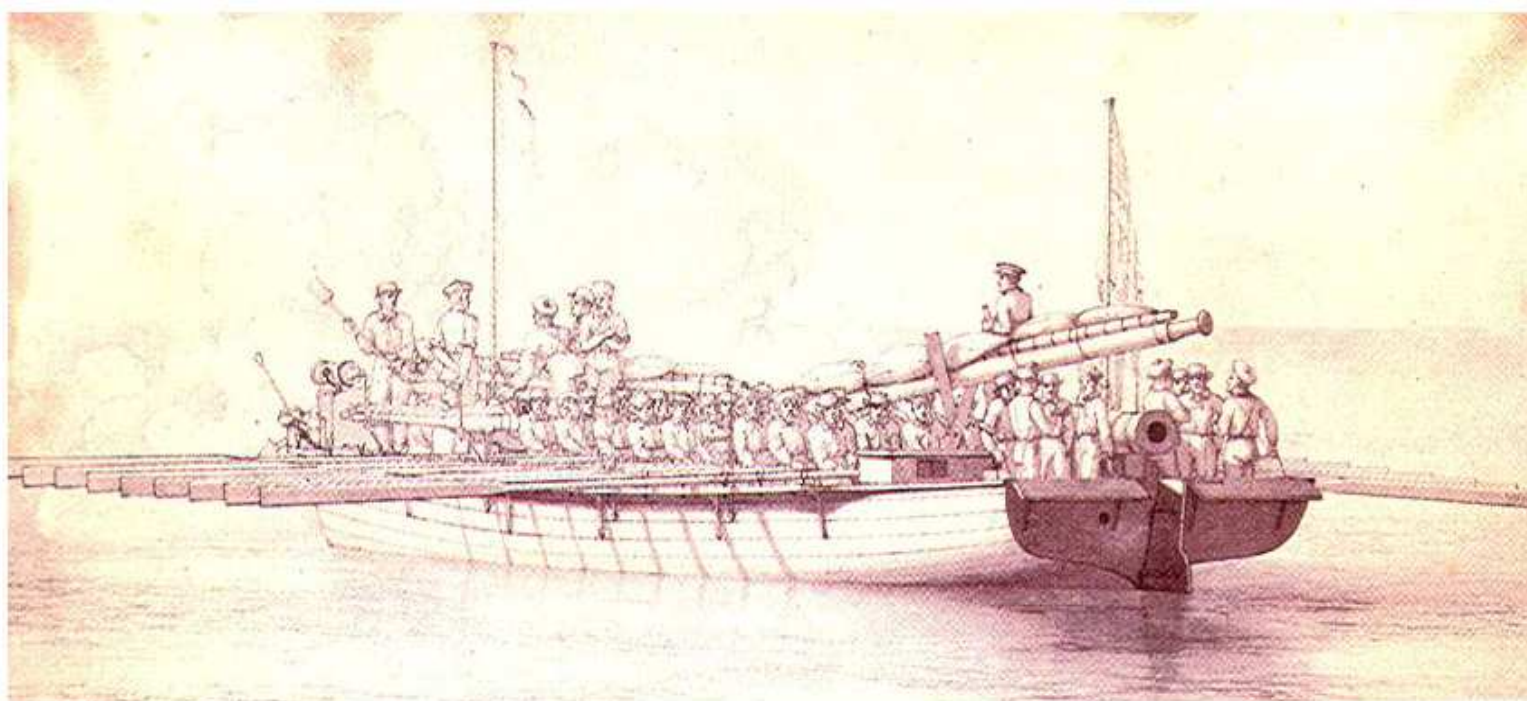

BTL

Bornholms Træbådelaug

Nyhedsbrev nr. 2 2009

En **Kanonbåd** er i sin oprindelige udgave et lille krigsskib, der bliver roet frem, og kun har beskeden sejlføring. Kanonbåden er en formindsket udløber af galejen, der mistede sin militære betydning i 1700-tallet. Krigsførelse med rofartøjer fortsatte typisk i lavvandede områder, for eksempel under de svensk-russiske krige og på søer og floder i Nordamerika under den amerikanske uafhængighedskrig 1775-1783. Kanonbåde blev brugt af alle de store sømagter - de var en vigtig del af Napoleons plan om at invadere England - og de fik stor betydning i Danmark efter at det meste af den danske flåde var overgivet til Englænderne i 1807. Denne periodes kanonbåde havde typisk en eller to kraftige kanoner.

Skurene til ”Rønne”, ”Nexø”, ”Svaneke” og ”Allinge”

Christiansøboerne kalder dem ”salterierne”, fire lange sammenbyggede let skråtliggende sorttjærede træbygninger med tegltage, og med porte ud til havnen. I mange år redskabsskure for fiskerne, og i et af skurene ligger i dag en moderne redningsbåd.

Skurene står på Frederiksø på den lille øgruppe Ertholmene, Danmarks østligste ”forpost”, også kaldet Christiansø, en lille times sejlads nordøstligt for Bornholm. Christiansø er en søfæstning anlagt af Christian V i 1684. En naturlig havn med dybt vand dannes af den store østre Christiansø og den mindre vestre Frederiksø. Fæstningen blev anlagt som en flådebase i årene efter at Danmark i 1658 havde mistet Skåne, Halland og Blekinge, i en tid hvor det var vigtigt at holde øje med svenskernes flådebevægelser i Østersøen, og hvor danske skibe kunne finde læ og sikkerhed.

Fæstningen blev nedlagt i årene 1855-1863, hvorefter en stor del af øernes bebyggelse blev overgivet til fiskere, dog kun til leje. Sådan er det stadig, men fiskerfamilierne er nu i mindretal med kun fem hjemmehørende enmands fiskerbåde i havnen.

Fæstningen blev kun en enkelt gang angrebet og involveret i en krig, Englænderkrigen 1807-1814, hvor øgruppen blev beskydt af skibe fra den engelske flåde i 1808. Danmark havde mistet sin flåde i 1807, og for hurtigt at erstatte tabet byggede man en mindre flåde af kanonbåde, som opererede i danske og norske farvande. Kanonbådene fandtes i tre forskellige størrelser som alle kunne fremføres med årer og sejl. Det var lave både forsynes med en eller flere kanoner.

1809 besluttede man at Christiansø blev forsynet med fire kanonjoller, den mindste type med kun een 18 pundig kanon agter og med 24 mands besætning, hvoraf de 18 roede. Kanonjollerne, godt 12 meter lange, 3 meter brede blev bygget af egetræ fra kongens skov Almindingen på Bornholm, og det gjorde et slemt indhug i den i forvejen udmagrede skov. Bådene blev opkaldt efter fire bornholmske byer Rønne, Nexø, Svaneke og Allinge. De kom også i funktion, blandt andet i en batalje med en svensk brig 24.juli 1813, desværre 24 dage efter at den danske konge havde erklæret våbenstilstand med Sverige. Den senere forklaring at ”Deres Majestæts befalinger vanskelig kommer mig i hænde”, fortæller at der også den gang var langt fra København til Christiansø.

Efter Englænderkrigen blev kanonjollerne oplagt i skure på land. Illustrationer fra omkring 1820 viser nogle anderledes simple skure på Frederiksø, hvor de nuværende skure ligger. To af jollerne har i starten været placeret på østsiden af Christiansø ved Kildendalsvig. Først 1843 blev alle fire kanonjoller samlet på Frederiksø, hvor man har oplysning om at der blev bygget ”Tvende kanonjolleskure på Frederiksholm”. De to øvrige skure må være bygget efter 1821, hvor de tidlige simple skure ses på en samtidig illustration. I hvert af skurene lå kun een jolle til forskel fra de lignende skure på Frederiksholm på Holmen i København, hvor der var plads til to kanonbåde, og med et langt større antal skure, som for en stor del stadig er bevaret på Holmen.

Kanonjollerne på fæstningen Christiansø udgik af flåden den 20. juli 1852 og blev solgt på auktion. Skurene blev liggende. Der var i årene 1851-1855 overvejelser om fæstningens fremtid; modernisering eller nedlæggelse. Det blev afgjort ved en kongelig resolution 2. maj 1855, hvor fæstningen blev nedlagt. Lodseri og fyretablisement skulle bibeholdes, og den civile befolkning tvangsforflyttes. Det skete over en otteårig periode, hvor især Frederiksø langsomt blev affolket. Kanonbådsskure kunne bruges til oplagring af affutagerne, trækonstruktionerne til kanonerne, og kanonbådsskurene var blandt de bygninger som staten besluttede at vedligeholde.

Sommeren 1864 blev alt militært grej overført til Holmen i København, og man ville derefter omdanne Christiansø til en ”fiskerkoloni”. Mange af de tidligere soldater, som havde boet på Bornholm siden 1855 vendte nu tilbage.

Frederiksøs bygninger, som i en årrække havde stået tomme var en del medtagne; de fik nye ruder og blev lejet ud til fattige fiskere. Fra 1869 blev en meget stor del af øernes bygninger bortforpagtet til en købmand Wilhelm Rønne fra Rønne. Han indrettede salterier i kanonbådsskurene og omdannede i det hele taget øerne til et driftigt fiskerietablisement, som trak mange mennesker til Christiansø, fra 70 i 1868 til 200 i 1870. Wilhelm Rønne, som blev kaldt ”Kongen af Christiansø” døde i 1906. Herefter ændredes ejer og lejerforhold i store træk til den situation, som øgruppen Ertholmene nu har. I dag er fiskeriet reduceret voldsomt, og der bor godt 100 personer, hvoraf kun et fåtal er beskæftiget med fiskeri. Øgruppen fungerer nærmest som et levende velbesøgt frilandsmuseum.

Kanonbådsskurene eller salterierne, som de altså er blevet kaldt i godt hundrede år, har ikke fungeret som salterier siden begyndelsen af 1900-tallet, og de har fortrinsvis tjent som fiskernes redskabsskure, med god plads og nem adgang til havnen fra de fire store porte i gavlene. I dag er der stadig oplag for redskaber, og i et af skurene blev der i slutningen af 1990-erne indrettet rampe og plads for en ny moderne redningsbåd.

Alle bygninger på Christiansø og Frederiksø blev bygningsfredet allerede i 1924 og kanonbådsskurene er blevet vedligeholdt, og de fik for en del år siden nye træbeklædninger og tegltage. Sammen med Holmens adskilligt flere og samtidige kanonbådsskure, som for størstepartens vedkommende nu har et mere fremmed ”indhold”, udgør ”Salterierne” på Frederiksø et velbevaret og markant minde fra Englænderkrigen 1807-1814, selvom de er opført et par årtier efter krigens afslutning.

Niels-Holger Larsen

Kilde: Anker E. Kofoed, Christiansøs Historie, Christiansøs Museum 1984.

Referat af Generalforsamlingen d. 15. april

Efter formandens velkomst og orientering om igangværende ombygning og projekter valgtes Jens Erik Jensen til aftenens dirigent.

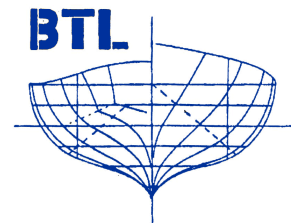
1. *Formandens beretning.* Formanden Poul Forum Sørensen præsenterede beretningen for året 2008. Beretningen blev godkendt med applaus. (Vedlagt)
2. *Aflæggelse af det reviderede regnskab.* Det reviderede regnskab blev grundigt gennemgået af vor kasserer Erling Vagn Andersen. Regnskabet (vedlagt) blev godkendt med applaus af forsamlingen på ca. 30 personer.
3. *Fastsættelse af kontingent.* Der blev godkendt en kontingentændring for 2010, således at det ordinære medlemskab bliver 250 kr. og det udvidede bliver 750 kr.
4. *Indkomne forslag.* Et forslag fra Verner Beyer om etablering af en kvalitetsvurderingsgruppe ved foreningens indkøb eller overdragelse af bedagede både (fire personer) blev vedtaget. Valgt blev Verner, John, Holger og Steen.
5. *Valg til bestyrelsen.* En kort drøftelse af forretningsgangen. Erling Vagn Andersen, John Hansen og Poul Forum Sørensen var på valg og alle ønskede genvalg og det blev de.
6. *Valg af 2 suppleanter til bestyrelsen.* Mette Bing og Jens Erik Jensen blev genvalgt som suppleanter.
7. *Valg af 1 revisor og 1 revisorsuppleant.* Ole Nielsen blev genvalgt som revisor og Peter Kofod som revisorsuppleant.
8. *Eventuelt.* Ingen konkrete emner kom op, men senere under hyggesnak og smørrebrød blev både stort og småt diskuteret og endevendt og alle blev klogere.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig og sammensætningen fremover er således:

Formand:	Poul Forum Sørensen
Næstformand:	Mads Køie
Kasserer:	Erling Vagn Andersen
Sekretær:	Børge Graversen
Medlem:	John Hansen

Referent: Børge Graversen

Beretning 2008

Året 2008 er jo gået, og det er gået rimeligt godt, men mange opgaver venter og vi håber på den sædvanlige positive holdning udefra.

Raffaello Bartolini er først på året flyttet ind hos os her på værftet, og bidrager til en forbedret økonomi og en lettere tilgang til professionel hjælp. Den påtænkte lærlingeplads bliver desværre ikke til noget i denne omgang.

Som sidste år har det været et år med mange opgaver. Opgaver hvor en del er gennemført, andre stadig under afvikling og et par enkelte slet ikke påbegyndt. Vi har tiden for os, og vor forening er et tilbud til medlemmerne om en aktiv og meningsfyldt fritid under hyggelige forhold uden præstationspres.

Vi har i årets løb modtaget flere både som gave. "Lissi", "Palmen" og et par joller.

"Lissi" viste sig desværre at være i ringere stand end forventet, og opgives som foreningsbåd. Den kommer ikke i vandet igen, men skroget kan evt. anvendes til udstillingssted for mindre udstillinger af f.eks. foto, håndværktøj m.m.

Eller den kan anvendes som overnatningssted for foreningens gæster, eller havarerede turister der afventer reparation af deres båd.

"Palmen" ser ikke umiddelbart ud til at kunne komme i vandet, og kan indtil videre stå som et smukt eksempel på de skønne linier, som en bornholmsk båd kan fremvise.

Den fladbundede jolle til Sorthat Muleby Borgerforening er leveret og i efteråret kommet tilbage sammen med solævan for vinteropbevaring.

Vi havde i samarbejde med Bornholms Museum og Historisk Samfund en fin weekend-bustur til Karlshamn, Karlskrona og Saxemare i maj, hvor næsten alle ønskelige håb om en bred maritim oplevelse blev opfyldt.

Raffaello startede på en opgave for vor forening. Vi fik bevilget 150.000 fra A. P. Møllers fond og 15.000 fra Bornholmstrafikken til at bygge en kopi af museets båd "Jonna" fra Christiansø.

Raffaello arbejder på båden ind imellem hans øvrige opgaver og vi forventer færdiggørelse sidst på sommeren.

Nogle af vore medlemmer deltog i sommerens "Vinden Drar" ved Matvik. Andre frygtløse medlemmer hentede den opbragte lystbåd "Mathilde" hjem fra Polen.

Søndag d. 7. september afholdt vi et åbent-hus-arrangement på værftet, på en dag der desværre begyndte med regn, hvilket reducerede antallet af besøgende til en femtedel i forhold til året før.

Årets julefrokost var en hyggelig og festlig aften for ca. 35 medlemmer i julehumør og foregik i disse lokaler.

BORNHOLMS TRÆBÅDELAUG

Regnskab 2008

Indtægter:

Kontingenter	30.450
Medlemsbidrag	1.852
Fondsmidler til klædnings arbejde for "Lissy"	50.000
Salg af materialer	15.864
Lejeindtægter	<u>21.584</u>

Indtægter ialt 119.750

Udgifter:

Grundleje, Rønne Havn	38.424
Bedding, stå dage og transport	2.656
Vedligeholdelse af værft og anskaffelser	16.077
Udført klædnings arbejder på "Lissy"	42.720
Ejendomsforsikring	8.277
Vand og kloak afgift	1.790
El. forbrug	1.974
Kontorartikler og porto	387
Ejendomsskat	545
Generalforsanling	568
Værfts- og bådudstilling	1.999
Faglig kontingent	950
Annoncer	1.240
Gebyrer , FIK-abonn. og andre afgifter	<u>756</u>

Overskud 1.387

Formue den 31. december 2008

Kassebeholdning primo	584
Bankbeholdning primo	37.551
Kreditorer primo -344	- 13.694
Overskud 2008	<u>1.387</u>
<u>Beregnet likvid formue</u>	<u>25.828</u>

Der berigtiges således ultimo 2008:

Kassebeholdning	625
Bankbeholdning	21.723
Tilgodehavende	5.574
Skyldig moms	- 1.794
Skyldig depositum	<u>- 300</u>
<u>Afstemt likvid formue ultimo 2008</u>	<u>25.828</u>

Ejendomsværdi for værftet, matr.nr. 403, Rønne Havn 210.000

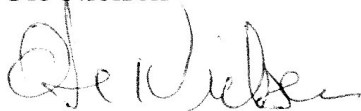
Formue ialt pr. 31. december 2008 235.828

Erling Vagn Andersen
kasserer

Der er i ovenstående årsregnskab for 2008 ikke fundet anledning til bemærkninger.
Generalforsamlingens valgte revisor:

Ole Nielsen

Skærgårdsaften d. 1. maj tiltrak et interesseret publikum hvor Mikael Hammarlund fortalte inspirerende og levende om det eventyrlige sejlerliv som kan opleves af enhver med et fartøj blot lidt større end valnøddeskal.
Genudsendelse til efteråret, da der ikke var plads til alle interesserede.

Sigurd kan forme det bløde ler, men sandelig også få form på den dejlige dame, der snart kan være med til at gøre Teglkås Havn endnu smukkere.

”Palmen”

Det kønne og godt brugte, gamle klinkbyggede sejlskib kan muligvis blive hovedperson i et projekt i samarbejde med Bornholms Produktionshøjskole.

”Sorte Sarah”

Den hedder vist ikke noget endnu?, men Brunos sorte med sump, er under Arnes kyndige hænder på vej til at blive et skib igen. Se den ved værkstedet i Allinge.

Obs! Ny sag. Foto tv.

**Mulighed for at erhverve en solid svensk sejler !!!
 31 fod sund spidsgatter. Kravelbygget, slank og hurtig. Med nyere sejl og 12 hk Albin benzin med vendbar skrue.**

Læs mere på vor hjemmeside:

www.traebaade.dk

Træbådelaugets stander er nu blevet fremstillet, og vil fremover veje over vore domiciler igennem den ganske sommer.

Kalender:

Fre. d. 29. maj 13.00: Værftet i Rønne. Formanden gi'r øl og beskøjter.

Tir. d. 2. juni 19.00: Ved Værkstedet i Allinge. Kaperrundtur i byen.

Søn. d. 28. juni 10.00: Bådetræf i Teglkås, Medbring mad og drikke.

Uge 28, 5. juli – 11. juli: Vinden Drar, Dybvig Havn, Fejø.

Kontingent 2009:

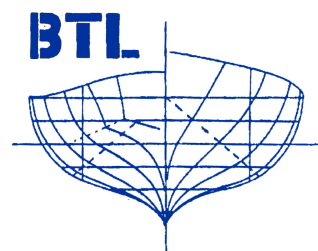
300,- / ordinært medlemskab,

Hvor man er velkommen når som helst.

750,- / det udvidede, med maskinadgang og alm. elforbrug.

Kassereren minder om: Vedrørende kontingentet, er der nogle få, ellers samvittighedsfulde og pligtopfyldende medlemmer der endnu ikke har betalt. Hvis girokortet er bortkommet, kan pengene indsættes på vor konto i Nordea: 0658 6266324217. Hvis pengene er bortkommet, er alt håb ude.

Husk klubaften onsdag i Allinge og torsdag i Rønne og klubformiddag søndag både i Allinge og Rønne.

Bestyrelsen:

Formand:	Poul Forum Sørensen, Grønnegade 3, Rønne	56954414	29935695
Næstformand:	Mads Køie, Grønagervej 7, Nyker, Rønne	56961671	27206966
Sekretær:	Børge Graversen, Strøbyvej 5, Aakirkeby	56974804	
Kasserer:	Erling Vagn Andersen, St. Torv 6A, Rønne	56952723	
Medlem:	John Hansen, Rønnevej 53, Aakirkeby	56976082	
Suppleant:	Jens Erik Jensen, Søndergade 31, Allinge	56445018	
Suppleant:	Mette Bing, Krummeledvej 12, Hasle	56966736	
Revisor:	Ole Nielsen, Søndergade 16, Allinge	21731285	
Suppleant:	Peter Kofod		